Lausunto talousvaliokunnalle 10.6.2021

Asia: E 66/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: NextGenerationEU - Elpymisvälineen varainhankinnan strategia

Työelämäprofessori Martti Hetemäki
Helsinki Graduate School of Economics

Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle valtioneuvoston selvitys: NextGenerationEU - Elpymisvälineen varainhankinnan strategia

Selvityksellä valtioneuvosto informoi eduskuntaa elpymisvälinettä koskevan päätöksen perusteella tehtävästä varainhankinnan strategiasta. Vaikka kyseessä on komission toimivaltaan kuuluvasta teknisestä toteutuskysymyksestä, on myönteistä ja perusteltua, että valtioneuvosto on laatinut erillisen selvityksen asiasta eduskunnalle. Näin eduskunta pysyy tietoisena, miten tämä tärkeä kokonaisuus on etenemässä käytännössä.

Selvityksessä todetaan, että:

- Komissio pyrkii vahvistamaan varainhankintakykyään myös päämarkkinatakaajaverkoston ja huutokauppa-alustan avulla.
- Verkoston perustaminen pohjautuu velkatoimistojen parhaisiin käytänteisiin, ja se tukee EU:n varainhankintaa ja jälkimarkkinoiden likviditeettiä.
- Kyky nostaa lainaa nopeasti ja kustannustehokkaasti huutokauppojen avulla tukee tärkeällä tavalla elpymisvälineen varainhankintaa.
- Komissio nostaa tiedonannossa yhdeksi keskeiseksi asiaksi elpymisvälineen varainhankinnan vahva ja itsenäinen riskienhallintajärjestelemä.

Yllä luetellut menettelyt ovat hyvin perusteltuja. Selvityksen mukaan komissio on myös:

- Perustamassa päämarkkinatakaajaverkostoa.
- Tulee julkaisemaan ensimmäisen listan päämarkkinatakaajista toukokuun 2021 loppuun mennessä.
- On tehnyt ja julkistanut päätöksen liittyen hallinnollisiin järjestelyihin ja riskienhallinnan rakenteisiin, joilla pyritään varmistamaan varainhankintaan liittyvien toimien vastuukysymykset, läpinäkyvyys ja hyvä hallinta.
- Lisäksi komissiolla on valmistelussa vaadittavat tekniset ja operationaaliset yksityiskohdat, joilla varmistetaan varainhankinnan transaktioiden moitteeton toteutus.

Myös nämä menettelyt ovat hyvin perusteltuja.

Valtioneuvoston toteaa selvityksessä elpymisvälinen varainhankinnan strategian vaikutuksiin liittyen, että komission varainhankinnasta syntyviä riskejä ja varainhankinnan kustannuksissa tapahtuvien muutosten myötä omien varojen riittävyyteen kohdistuvia riskejä sekä NGEU-elpymisvälineen lainamuotoisen tuen takaisinmaksun ehtoja käsitellään myöhemmin erillisessä selvityksessä, kun on saatavilla riittävästi tietoa niiden muodostaman vastuukokonaisuuden analysoimiseksi ja kuvaamiseksi. Onkin tärkeää, että valtioneuvosto informoi eduskuntaa tästä aisasta siinä vaiheessa, kun mainittua tietoa on saatavilla.

Yhteenvetona totean, että valtioneuvosto informoi selkeästi elpymisvälineen toteutukseen liittyvästä välineen varainhankinnan strategiasta. Tämä informointi on perusteltua elpymisvälineen tärkeyden takia, vaikka asia koskee jo aiemmin tehdyn päätöksen teknistä toteutusta, joka kuuluu komission toimivaltaan.